

Polisi Codi Tâl Gwasanaethau Gofal a Chefnogaeth Oedolion

Teitl:	Polisi Codi Tâl Gwasanaethau Gofal Oedolion		
Ffurf:	Polisi ☒	Canllaw ☐	
	Gweithdrefn ☐	Protocol ☐	
	Arall ☐ Nodwch yma		
Lefel y Polisi:	Adran ☐	Gwasanaeth ☒	
	Tîm / Uned ☐	Partneriaeth / Amlasiantaethol ☐	
	Arall ☐ Nodwch yma		
Statws:	Polisi Newydd ☒	Adolygiad Polisi ☐	
	Dyddiad y fersiwn ddiweddaraf:		10.04.2017
Cyfeirnod y Ddogfen:			
Cynulleidfa:	Staff a Swyddogion yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant. Defnyddwyr Gwasanaeth.		
Awdur:	Aled Davies, Pennaeth Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant.		
Dyddiad y drafft cyntaf:			
Cyfnod Ymgynghori: Ymgynghori a:			
Cymeradwyo gan: Dyddiad Cymeradwyo:			
Dyddiad Adolygu:			

Cynnwys		Rhif Tudalen
1	Cyflwyniad a Chefndir	3.
2	Pwrrpas y Polisi	3.
3	Ar Bwy Mae'r Polisi yn Cael Effaith	4.
4	Gwasanaethau a Godir Tâl Amdanynt, a'r Rhai Na Chodir Tâl Amdanynt	4.
5.	Ffioedd Unffurf	5.
6	Triniaeth Cyfalaf	5.
7	Triniaeth Incwm	6.
8	Isafswm Incwm	8.
9	Uchafswm Ffi Wythnosol am Wasanaethau	10.
10	Dull Pennu Ffi	11.
11	Yr Asesiad Ariannol	11.
12	Asesu Defnyddwyr Gwasanaeth Fel Pobl Sengl neu Gyplau (Gofal Dibreswyl)	12.
13	Treuliau a Chostau (Gofal Dibreswyl)	13.
14	Cytundebau Taliadau Gohiriedig (Gofal Preswyl a Dibreswyl)	14.
15	Taliadau Ychwanegol (Gofal Preswyl a Nyrsio yn Unig)	15.
16	Adfer Dyledion ac Amddifadiad Asedau	16.
17	Adolygiadau a Chwynion	16.
18	Y Gronfa Byw yn Annibynnol	19.
	Atodiad 1- Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru	20.
	Atodiad 2- Ffioedd a Manylion Ariannol	21.
	Atodiad 3- Cyfrifiadau'r Isafswm Incwm ar Gyfer Gofal Dibreswyl	25.

1. Cyflwyniad a Chefndir

Cyflwyniad

Ar 6 Ebrill 2016 daeth y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 i rym. Mae'r 'Ddeddf' yn rhoi'r hawl i Awdurdodau Lleol yng Nghymru i godi tâl am wasanaethau gofal. Pan mae Awdurdodau Lleol yn penderfynu codi tâl mae'n rhaid iddynt wneud hyn yn unol â'r rheoliadau a'r cod ymarfer a osodir gan y 'Ddeddf'.

Rheoliadau

Y rheoliadau mewn perthynas ag asesiadau ariannol a chodi tâl yw:

- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Dewis o Lety) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Gosod Ffioedd) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Asesiadau Ariannol) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Taliadau Gohiriedig) (Cymru) 2015.
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Adolygu Penderfyniadau a Dyfarniadau Codi Ffi) (Cymru) 2015.

Codau Ymarfer

Y Cod Ymarfer mewn perthynas ag asesiadau ariannol a chodi tâl yw:

- Cod Ymarfer Rhan 4 a 5 (Codi Ffioedd ac Asesiadau Ariannol).

2. Pwrpas y Polisi Hwn

Mae pwrpas y polisi hwn fel a ganlyn:

- Cadarnhau fod Cyngor Gwynedd yn mynd i godi tâl am wasanaethau gofal preswyl/ nyrsio a dibreswyl.
- Cadarnhau fod Cyngor Gwynedd yn mabwysiadu'r gofynion a osodir yn y rheoliadau a'r cod ymarfer fel polisi Cyngor Gwynedd.
- Lle mae'r rheoliadau a'r cod ymarfer yn caniatáu i Gyngor Gwynedd ddefnyddio disgresiwn, er enghraifft, i osod rheolau codi tâl sydd yn fwy hael na gofynion isaf y rheoliadau. Os na nodi'r i'r gwrthwyneb yn y polisi hwn bydd Cyngor Gwynedd pob amser yn mabwysiadu gofynion isaf y rheoliadau. Ymhellach, os bydd Llywodraeth Cymru o bryd i'w gilydd yn penderfynu newid eu gofynion isaf, mae'n bolisi Cyngor Gwynedd i adlewyrchu'r newidiadau hyn pob tro. Mae'r canlynol yn ddwy enghraifft o ofynion sydd yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan Lywodraeth Cymru:
 - 'Terfynau Cyfalaf' ar gyfer gofal preswyl a dibreswyl.
 - 'Isafswm Incwm' ar gyfer gofal preswyl a dibreswyl.

3. **Ar Bwy Mae'r Polisi hwn yn Cael Effaith?**

Mae'r polisi hwn yn cael effaith ar Oedolion sydd yn derbyn gofal a chymorth gan Gyngor Gwynedd. Maent yn cynnwys darpar Ddefnyddwyr Gwasanaeth a'r rhai presennol, eu gofalwyr, teuluoedd a'u cynrychiolwyr. Mae'r polisi hefyd yn berthnasol i'r staff oddi fewn i'r Adran sydd a disgwyliant arnynt i gydymffurfio a'r polisi.

4. **Gwasanaethau a Godir Tâl Amdanynt, a'r Rhai Na Chodir Tâl Amdanynt**

Mae'r rhan hwn yn rhestru'r gwahanol wasanaethau gofal a chefnogaeth a ddarperir gan Gyngor Gwynedd. Mae'n dangos pa wasanaethau fydd y Cyngor yn codi tâl amdanynt, a pha rai fydd yn cael eu darparu yn ddigost i'r defnyddwyr gwasanaeth. Noder y gall yr isod newid.

4.1 Gwasanaethau sydd yn rhaid eu darparu yn ddigost yn unol â'r rheoliadau.

- Trafnidiaeth i Wasanaethau Dydd pan mae angen darparu trafndiaeth fel rhan o becyn i gwrdd ag anghenion y person.
- Gwasanaeth ôl ofal a ddarperir o dan adran 117 o'r Ddeddf Iechyd Meddwl 1983.
- Gwasanaethau a ddarperir i ddiodefwyr y clefyd Creuzfeldt Jacob.
- Gwasanaethau Canolraddol.
- Gwasanaethau Gofal Galluogi.

4.2 Gwasanaethau a ddarperir yn ddigost o ganlyniad i bolisi Cyngor Gwynedd

- Gofal Dydd
- Ail ofalwr (i roi cymorth i'r gofalwr cyntaf gyda dyletswyddau megis codi a symud y Defnyddiwr Gwasanaeth ac i gynnal iechyd a diogelwch y Gofalwr cyntaf)
- Gwasanaethau Gofalwyr a ddarperir dan Adran 2 Deddf Gofalwyr a Phlant Anabl 2000
- Galluogi
- Gwasanaethau Cefnogi Pobl

4.3 Gwasanaethau y caniateir codi tâl amdanynt

- Gofal Preswyl a Nyrsio a ddarperir mewn cartref gofal. Mae'n cynnwys gofal Parhaol, Dros Dro ac Ysbaid.
- Gwasanaethau Gofal Cartref wedi'u prynu'n uniongyrchol gan yr Awdurdod. Mae'n cynnwys gofal personol, a all, mewn rhai achosion, gynnwys gweithgareddau cymdeithasol a hamdden sy'n anelu at alluogi'r person i fyw gartref.
- Gwasanaethau Gofal Cartref sy'n cael eu darparu yn ystod oriau'r nos.
- Gwasanaethau Teleofal*.
- Cynllun Lleoli Oedolion
- Llety â Chymorth.
- Taliadau Uniongyrchol, os na ddarperir i dalu am wasanaeth sydd yn ddigost.

- Prydau a Lluniaeth a ddarperir mewn Canolfannau Gofal Dydd*.

* Gweler 5: 'Ffioedd Unffurf'

- 4.4 Mae Atodiad '2' yn cynnwys rhestr gyflawn o'r ffioedd safonol cyfredol a godir gan Gyngor Gwynedd oddi fewn i Sir Gwynedd. Gall gwasanaethau gofal a chefnogaeth arbenigol, ansafonol ac all-sirol olygu ffioedd safonol gwahanol. Mewn rhai achosion ni fydd yn bosib trefnu gofal addas ar y ffi safonol. Bydd defnyddwyr gwasanaeth yn cael eu hysbysu o gost lawn eu gofal ar yr amser y bydd yn cael ei drefnu.
- 4.5 Yn arferol bydd gofal preswyl/ nyrsio sydd yn cael ei archebu mewn lleoliadau all-sirol yn cael eu harchebu ar y raddfa safonol sydd yn cael ei osod gan yr Awdurdod Lleol yn yr ardal yn lle mae'r cartref wedi cael ei leoli.

5. Ffioedd Unffurf

- 5.1 Mae ffioedd unffurf yn cael eu caniatáu gan y Ddeddf ar gyfer gofal a chefnogaeth lefel isel, a chost isel. Mae hefyd yn cael ei ganiatáu fel modd i godi tâl am wasanaethau a chefnogaeth ataliol.
- 5.2 Mae ffioedd unffurf yn daladwy gan bob un sydd yn derbyn y gwasanaethau hyn. Ni fydd Cyngor Gwynedd yn cynnig prawf modd i'r rhai sydd yn derbyn y gwasanaethau hyn. Os bydd prawf modd yn cael ei gwblhau mewn perthynas â gwasanaethau taladwy eraill sydd yn cael eu derbyn, bydd y ffioedd unffurf hefyd yn daladwy, yn ychwanegol at unrhyw uchafswm tâl wythnosol sydd yn cael ei osod. Mae'r ffioedd unffurf hefyd yn daladwy pan fo derbynnydd y gofal yn cael eu hasesu i dalu dim byd am wasanaethau eraill sydd yn cael eu derbyn ganddynt.
- 5.3 Yn ystod y broses o gyfrifo prawf modd bydd y swm sydd yn cael ei dalu fel ffi unffurf yn cael ei gynnwys fel costau a ganiateir wrth gyfrifo 'isafswm incwm' y derbynnydd. Effaith hyn fydd i gynyddu swm yr arian y bydd defnyddwyr gwasanaeth yn gallu eu cadw cyn iddynt orfod talu am wasanaethau eraill.

6. Triniaeth Cyfalaf

- 6.1 Mae Atodiad 'A' Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru yn cynnwys canllawiau manwl ar sut i drin cyfalaf. Mae copi o'r cod Ymarfer wedi cael ei atodi i'r polisi hwn yn Atodiad '1'. Mae Cyngor Gwynedd ym mabwysiadau fel polisi, y canllawiau yn y Cod Ymarfer.
- 6.2 Bydd holl gynilion a chyfalaf y defnyddiwr gwasanaeth yn cael ei gymryd i ystyriaeth mewn asesiadau codi tâl ar gyfer gwasanaethau preswyl/ nyrsio a dibreswyl, ac eithrio'r holl gyfalaf ac eiddo sydd yn rhaid ei ddiystyrir yn unol a manylion y cod ymarfer.
- 6.3 Yr unig wahaniaeth rhwng y ffordd mae cyfalaf yn cael ei drin ar gyfer gofal preswyl/ nyrsio a dibreswyl yw, bod gwerth yr eiddo a feddiannir gan y defnyddiwr gwasanaeth fel eu prif neu unig gartref yn cael ei ddiystyru o'r prawf modd ar gyfer gofal dibreswyl.

- 6.4 Mae perchnogaeth cynilion a chyfalaf uwchlaw i'r terfyn cyfalaf (Atodiad '2') sydd yn cael ei osod gan Lywodraeth Cymru, yn golygu y bydd defnyddiwr gwasanaeth yn talu'r raddfa safonol lawn am eu gofal mewn cartref preswyl/ nyrsio. Yn achos gofal dibreswyl, bydd yn arwain at ddefnyddiwr gwasanaeth yn talu'r raddfa safonol lawn ar gyfer yr holl wasanaethau dibreswyl maent yn ei dderbyn hyd at yr uchafswm tâl wythnosol sydd yn cael ei osod gan Lywodraeth Cymru.
- 6.5 Os oes gan ddefnyddiwr gwasanaeth llai o gyfalaf na'r terfyn cyfalaf, bydd eu cyfraniad tuag at gost eu gofal yn seiliedig ar faint maent yn gallu fforddio i dalu. Mae hyn yn cael ei bennu gan brawf modd.

7. Triniaeth Incwm

- 7.1 Mae Atodiad 'A' Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru yn cynnwys canllawiau manwl ar sut i drin incwm. Mae copi o'r cod Ymarfer wedi cael ei atodi i'r polisi hwn yn Atodiad '1'. Mae Cyngor Gwynedd ym mabwysiadau fel polisi, y canllawiau yn y Cod Ymarfer.
- 7.2 Bydd holl incwm y defnyddiwr gwasanaeth yn cael ei gymryd i ystyriaeth mewn asesiadau codi tâl ar gyfer gwasanaethau preswyl/ nyrsio a dibreswyl, ac eithrio'r holl incwm sydd yn rhaid ei ddiystyru yn unol a manylion y cod ymarfer.

7.3 Incwm Sydd Rhaid ei Ddiystyru

- Enillion- o gyflogaeth yn unol â'r diffiniad yn y rheoliadau a'r cod ymarfer;
- Taliadau Uniongyrchol;
- Taliadau Incwm Gwarantedig a wneir i Gyn-filwyr o dan Gynllun Iawndal y Lluoedd Arfog;
- Elfen symudedd y Lwfans Byw i'r Anabl ac Elfen symudedd Taliadau Annibyniaeth Bersonol;
- Credyd Treth Gwaith;
- Incwm o Flwydd-dal pan fydd wedi cael ei brynu gyda benthyciad sydd wedi'i sicrhau ar brif gartref neu unig gartref y person; neu, dyfarndal am ddewrder megis Blwydd-dal Croes Fictoria neu Flwydd-dal Croes Siôr. Gweler y Cod Ymarfer am fanylion pellach.
- Yswiriant Diogelu morgais. Gweler y Cod Ymarfer am fanylion pellach.
- Taliadau Annibyniaeth ac Atodiad Symudedd y Lluoedd Arfog;
- Taliadau Cymhorthdal Cynnal Plant a Budd-dal Plant;
- Credyd Treth Plant;
- Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor lle mae hyn yn cynnwys taliad i'r person;
- Bonws Nadolig;
- Cynnydd oherwydd dibyniaeth a delir gyda budd-daliadau penodol;
- Ymddiriedolaeth Ddewisol;
- Dyfarndaliadau oherwydd Dewrder;
- Lwfans Gwarcheidwad;
- Incwm sydd wedi'i rewi dramor;
- Incwm mewn da;
- Taliadau Nadolig i Bensynwyr;
- Ymddiriedolaeth anaf personol, gan gynnwys y rhai a weinyddir gan Lys;

- Budd-dal adsefydlu;
- Taliadau'r Gronfa Gymdeithasol (gan gynnwys taliadau tanwydd gaeaf);
- Taliadau arbennig i wragedd gweddw a gŵyr gweddw rhyfel;
- Unrhyw daliadau a dderbynnir fel deiliad Croes Fictoria, Croes Siôr neu fedalau cyfatebol;
- Unrhyw grantiau neu fenthyciadau a delir at ddibenion addysg;
- Taliadau a wneir mewn perthynas â hyfforddiant ar gyfer cyflogaeth;
- Unrhyw daliad o'r canlynol:
 - Ymddiriedolaeth Macfarlane;
 - Ymddiriedolaeth Macfarlane (Taliadau Arbennig);
 - Ymddiriedolaeth Macfarlane (Taliad Arbennig) (Rhif 2);
 - Sefydliad Caxton;
 - Y Gronfa (taliadau i bobl nad ydynt yn hemoffiligion sydd wedi'u heintio â HIV);
 - Ymddiriedolaeth Eileen;
 - MFET Cyfyngedig;
 - Cronfa Byw'n Annibynnol (2006);
 - Unrhyw swm a delir o dan neu gan Gynllun Byw'n Annibynnol Cymru;
 - Cronfa Skipton;
 - Cronfa Elusennol Cymorth Ffrwydradau Llundain.
- Taliadau elusennol a gwirfoddol. Gweler y Cod Ymarfer am fanylion pellach.
- Budd-dal Tai
- Pensiwn Gwagedd Gweddw a Gŵyr Gweddw Rhyfel, goroeswyr Taliadau Incwm Gwarantedig o Gynllun Iawndal y Lluoedd Arfog, pensiwn Anaf Rhyfel i Sifiliaid a thaliadau i ddioddefwyr erledigaeth Sosialaidd Genedlaethol (a delir o dan gyfraith yr Almaen neu Awstria).
- Pensiwn Anabledd Rhyfel.

7.4 Incwm a Ddiystyrir yn Rhannol

- Y Swm a ddiystyrir o gredyd cynilion yn unol â'r ffigwr a osodir gan Lywodraeth Cymru.

7.5 Incwm sydd i'w Ystyried yn ei Gyfanrwydd

- Lwfans Gweini, gan gynnwys Lwfans Gweini Cyson a Lwfans Anabledd Difrifol Eithriadol; (Ar y raddfa uchaf sy'n cael ei dalu).
- Lwfans Profedigaeth;
- Lwfans Gofalwr;
- Lwfans Byw i'r Anabl (Ar y raddfa uchaf sy'n cael ei dalu).
- Cymhorthdal Incwm;
- Budd-dal Anabledd Anafiadau Diwydiannol neu fudd-daliadau cyfatebol;
- Lwfans Ceisio Gwaith;
- Lwfans Mamolaeth;
- Credyd Pensiwn;
- Taliad Annibyniaeth Bersonol (elfen Bywyd Beunyddiol ar y raddfa uchaf sy'n cael ei dalu);

- Pensiwn y Wladwriaeth;
- Credyd Cynhwysol;
- Pensiwn Preifat/ galwedigaethol/ Blwydd-dal.

Dylai unrhyw incwm sydd ddim wedi cael ei restru yn 7.3, 7.4 a 7.5 uchod gael ei gymryd i ystyriaeth yn ei gyfanrwydd.

7.6 Incwm Tybiannol

Gall defnyddwyr gwasanaeth gael eu trin fel bod yn derbyn Incwm Tybiannol mewn rhai achosion. Gall hyn fod o ganlyniad eu bod a hawl i hawlio incwm nad yw hyd yn hyn wedi cael ei hawlio, neu eu bod yn fwriadol amddifadu eu hunain o incwm er mwyn osgoi talu am ofal. Bydd Cyngor Gwynedd yn cymryd ystyriaeth o incwm tybiannol yn unol â'r canllawiau a osodir yn y cod ymarfer.

8. **Isafswm Incwm**

Wrth gynnal asesiad ariannol mae'n rhaid i Awdurdod Lleol adael defnyddiwr gwasanaeth gydag 'Isafswm Incwm'. Mae gwahanol 'Isafswm Incwm' yn cael ei osod ar gyfer gwasanaethau gofal preswyl/nyrsio a dibreswyl.

8.1 Gofal Preswyl/ Nyrsio

Mae'r isafswm incwm ar gyfer gwasanaethau preswyl/ nyrsio yn cael ei osod gan Lywodraeth Cymru. Mae'n swm ariannol penodol, mae manylion y swm wedi ei nodi yn Atodiad '2'.

Polisi lleol Cyngor Gwynedd yw defnyddio'r isafswm incwm sydd yn cael ei osod gan Lywodraeth Cymru fel ei isafswm incwm safonol. Nid yw hyn yn rhwystro defnyddwyr gwasanaeth rhag gofyn am gynnydd i'r isafswm incwm mewn rhai amgylchiadau. Bydd pob cais a dderbynnir i gynyddu'r isafswm incwm safonol yn cael ei drin yn unol â'r canllawiau a ddarperir yng nghod ymarfer Llywodraeth Cymru.

8.2 Gofal Dibreswyl

Mae'r isafswm incwm ar gyfer gofal dibreswyl yn cael ei gyfrifo yn unol â fformiwla a osodir gan Lywodraeth Cymru yn y rheoliadau. Yn hytrach na bod yn swm ariannol penodol, mae'r isafswm incwm ar gyfer gofal dibreswyl yn cael ei seilio ar hawl unigol sylfaenol pob defnyddiwr gwasanaeth i fudd-dal. Mae manylion llawn sut i gyfrifo isafswm incwm ar gyfer gofal dibreswyl yn cael ei osod yn y cod ymarfer. Mae enghraifft syml fel a ganlyn:

Hawl Sylfaenol i Fudd-dal + 35% + 10% = Isafswm Incwm

Polisi Cyngor Gwynedd yw i roi ffigwr 'Isafswm Incwm' i bob defnyddiwr gwasanaeth yn seiliedig ar eu hawl sylfaenol unigol i fudd-dal.

8.3 Hawl Sylfaenol

Mae'r hawl sylfaenol i fudd-dal yn cael ei gyfrifo fel a ganlyn:

- Cymhorthdal Incwm: y lwfans personol ac unrhyw bremiwm y mae gan y Defnyddiwr Gwasanaeth hawl iddo, ond dim o anghenraid i gynnwys y Premiwm Anabledd Difrifol (SDP), a phan fo Defnyddiwr Gwasanaeth yn ofalwr, yn cynnwys unrhyw bremiwm gofalwr y mae'r person hwnnw'n ei dderbyn.
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth: y lwfans personol ac unrhyw bremiwm a chydran y mae gan y Defnyddiwr Gwasanaeth hawl iddo, ond dim o anghenraid i gynnwys yr SDP, a phan fo Defnyddiwr Gwasanaeth yn ofalwr, yn cynnwys unrhyw bremiwm gofalwr y mae'r person hwnnw'n ei dderbyn.
- Credyd Gwarant: y lwfans personol ac unrhyw swm ychwanegol y mae gan y Defnyddiwr Gwasanaeth hawl iddo, ond dim o anghenraid i gynnwys y swm ychwanegol a roddir am anabledd difrifol, a phan fo Defnyddiwr Gwasanaeth yn ofalwr, yn cynnwys unrhyw bremiwm gofalwr y mae'r person hwnnw'n ei dderbyn.

Yn gyffredinol, ond dim ym mhob achlysur, mae'r isafswm incwm ar gyfer defnyddwyr oed gwaith o'i gymharu â'r un ar gyfer oed pensiwn yn is. Mae hyn o ganlyniad i'r ffaith bod eu hawl sylfaenol i fudd-dal yn is. Mae Atodiad '3' yn cynnwys manylion y ffordd i gyfrifo'r isafswm incwm ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth o bob oedran.

8.4 Byffer

Mae isafswm lleiaf y buffer yn cael ei osod gan Lywodraeth Cymru ar 35% o hawl sylfaenol y defnyddwyr gwasanaeth i fudd-dal. Polisi Cyngor Gwynedd yw defnyddio'r isafswm byffer sydd yn ofynnol yn y rheoliadau.

8.5 Gwariant sy'n Ymwneud ag Anableddau

Mae'r isafswm sydd yn rhaid ei ganiatáu ar gyfer gwariant sydd yn ymwneud ag anableddau wedi cael ei osod gan Lywodraeth Cymru ar 10% o hawl sylfaenol i fudd-dal. Polisi Cyngor Gwynedd yw defnyddio pob amser yr isafswm sy'n ofynnol gan y rheoliadau.

Nid yw hyn yn rhwystr i ddefnyddwyr gwasanaeth rhag gwneud cais i adolygu eu ffioedd os yr ydynt o'r farn bod ei gwariant sy'n ymwneud ag anableddau yn uwch na'r 10% safonol a ganiateir fel diystyriaeth ar ei gyfer.

9. Uchafswm Ffi Wythnosol

9.1 Gofal Preswyl/ Nyrsio Mewn Cartref Gofal

Does yna ddim uchafswm ffi wythnosol ar gyfer gofal preswyl/ nyrsio. Mae'r defnyddiwr gwasanaeth yn rhwym i dalu'r gost lawn am eu gofal. Os yw'r defnyddiwr gwasanaeth angen cymorth ariannol gan Gyngor Gwynedd i gwrdd â chost eu gofal mae'n ofynnol arnynt i ofyn am asesiad o'u modd ariannol. Bydd prawf modd yn cadarnhau lefel y cyfraniad sydd ei angen gan y defnyddiwr. Gall hyn fod yn gost lawn y gofal neu lai.

Fel sy'n ofynnol yn y rheoliadau a'r cod ymarfer. Bydd y cyfraniad ar gyfer yr wyth wythnos gyntaf o arhosiad dros dro neu ysbaid mewn cartref gofal yn cael ei asesu yn unol â'r rheolau ar gyfer gofal dibreswyl. O ganlyniad bydd yr uchafswm ffi wythnosol sy'n berthnasol am ofal dibreswyl yn cael ei ddefnyddio.

9.2 Gofal Dibreswyl

Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod uchafswm ffi wythnosol ar gyfer gwasanaethau gofal dibreswyl. Dylid cyfeirio at adran 7 y cod ymarfer (Atodid 1 o'r polisi hwn). Mae'r uchafswm ffi wythnosol wedi ei nodi yn Atodiad '2' o'r polisi hwn.

Polisi Cyngor Gwynedd yw defnyddio'r uchafswm ffi wythnosol a osodir gan Lywodraeth Cymru. Bydd yr uchafswm ffi wythnosol hwn yn berthnasol i bob un sy'n derbyn gwasanaethau gofal dibreswyl, gydag eithrio'r unigolion sydd o ganlyniad i'w profion modd wedi derbyn uchafswm ffi wythnosol lai yn seiliedig ar yr hyn y maent yn gallu ei fforddio.

10. Dull Pennu Ffi

10.1 Gofal Preswyl/ Nyrsio

Ar gyfer gofal preswyl/ nyrsio, bydd cyfraniad y defnyddiwr gwasanaeth yn cael ei gadarnhau un a'i cyn i'r gofal ddechrau, neu ar y cyfle cyntaf bosib yn dilyn dechreuad y lleoliad. Mae'r holl gyfraniadau ar gyfer gofal preswyl/ nyrsio yn daladwy o'r dyddiad cyntaf mae'r gofal yn cael ei ddarparu.

Bydd unrhyw newidiadau canlynol i gyfraniad y defnyddiwr yn cael ei gyfathrebu mewn ysgrifen, neu mewn ffurf arall sydd wedi cael ei gytuno. Bydd unrhyw newidiadau i gyfraniad y defnyddiwr yn dilyn yr asesiad cychwynnol yn weithredol o ddyddiad yr hysbysiad,

Wrth ddod a lleoliad preswyl/ nyrsio i derfyn, mae'n angenrheidiol i'r defnyddwyr gwasanaeth dalu cyfnod rhybudd.

Pan fydd defnyddiwr gwasanaeth yn absennol o'r cartref gofal mae eu cyfraniad yn parhau i fod yn daladwy. Gall cyfradd lai bod yn daladwy, gweler Atodiad '2' am fanylion.

10.2 Gofal Dibreswyl

I gyfrifo faint sydd angen i Ddefnyddiwr Gwasanaeth dalu am Wasanaeth neu gyfuniad o Wasanaethau mewn wythnos (bydd wythnos yn cael ei chyfrifo o Ddydd Llun hyd at y Dydd Sul canlynol), bydd Cyngor Gwynedd yn gweithredu fel a ganlyn:

- a) Adnabod yr holl Wasanaethau taladwy y bydd y Defnyddiwr Gwasanaeth yn eu derbyn pob wythnos. Os nad yw hyn yn bosib, bydd y ffi yn seiliedig ar gynllun gofal penodol yr unigolyn. Ni fydd Defnyddiwr Gwasanaeth yn gorfod talu mwy na'r hyn a nodir yn y pecyn gofal, oni bai eu bod yn gwybod am unrhyw newid cyn i'r anfoneb gael ei hanfon allan.
- b) Defnyddio'r Ffi Safonol berthnasol ar gyfer pob Gwasanaeth. (E.e. £14.35 yr awr ar gyfer Gofal Cartref).
- c) Adio'r holl Ffioedd Safonol am y gwasanaethau a ddarperir i gael cyfanswm y ffi am yr wythnos
- d) Defnyddio'r Uchafswm Ffi wythnosol (efallai nad yw hyn yn berthnasol os yw'r cyfanswm wythnosol yn llai na'r uchafswm), ac os ydyw'n is:
- e) Defnyddio Uchafswm Ffi Wythnosol y Defnyddiwr Gwasanaeth yn unol ag Asesiad Modd y Defnyddiwr Gwasanaeth (os gofynnir am un).

Mae'r holl gyfraniadau ar gyfer gofal dibreswyl yn daladwy o'r dyddiad cyntaf mae'r gofal yn cael ei ddarparu. Bydd cyfraniad y defnyddiwr gwasanaeth yn cael ei gadarnhau un ai cyn dechrau'r gofal, neu, cyn gynted a bod modd yn dilyn dechrau'r gofal. Bydd unrhyw newidiadau canlynol i gyfraniad y defnyddiwr yn cael ei gyfathrebu mewn ysgrifen, neu mewn ffurf arall sydd wedi cael ei gytuno. Bydd unrhyw newidiadau i gyfraniad y defnyddiwr yn dilyn yr asesiad cychwynnol yn weithredol o ddyddiad yr hysbysiad,

11. **Yr Asesiad Ariannol**

- 11.1 Bydd yr holl ddefnyddwyr gwasanaeth sydd yn derbyn gwasanaethau a godir tâl amdanynt, ac eithrio'r defnyddwyr sydd yn derbyn gwasanaethau a godi'r taliadau unfurf amdanynt, yn derbyn hysbysiad bod ganddynt yr hawl i ofyn am gymorth ariannol gan Gyngor Gwynedd i dalu am eu gofal. Gall defnyddiwr gwasanaeth wneud cais trwy gwblhau ffurflen gais am asesiad ariannol.

Rhoddir 15 diwrnod gwaith i ddefnyddwyr gwasanaeth gwblhau a dychwelyd y ffurflen asesu ariannol. Os na fydd y ffurflen wedi cael ei dychwelyd oddi fewn i'r amserlen yma bydd Cyngor Gwynedd yn cymryd nad yw'r defnyddiwr gwasanaeth yn dymuno gwneud cais am gymorth ariannol gan y Cyngor. Bydd anfoneb am y gost wythnosol lawn yn cael ei anfon i'r defnyddiwr gwasanaeth.

Mae defnyddwyr gwasanaeth yn rhwym i dalu am eu gofal o'r diwrnod cyntaf maent yn ei dderbyn. Cyn bod unrhyw ffi yn cael ei godi bydd Cyngor Gwynedd yn anfon datganiad i'r defnyddiwr gwasanaeth yn manylu faint sydd yn ddisgwyliedig iddynt dalu a sut mae'r swm wedi cael ei gyfrifo. O bryd i'w gilydd bydd y swm sy'n daladwy yn newid, gall hyn fod oherwydd:

- Newid i'r math o ofal sy'n cael ei ddarparu
- Newid i fodd y defnyddiwr gwasanaeth (asesiad ariannol)
- Newid i'r gost i'r Cyngor o ddarparu'r gofal.

Bydd unrhyw newid i'r swm sydd i'w dalu yn cael ei gyfathrebu i'r defnyddiwr gwasanaeth trwy ddatganiad. Bydd y newid yn weithredol o ddyddiad y datganiad.

- 11.2 Mae gan ddefnyddwyr gwasanaeth yr hawl i ofyn am asesiad o'u modd ariannol ar unrhyw adeg, hyd yn oed os nad ydynt wedi gofyn am asesiad yn y gorffennol.

Nid yw'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn rhwym i ôl ddyddio unrhyw asesiad ariannol sydd wedi cael ei geisio yn hwyr os nad oes cais wedi cael ei dderbyn yn flaenorol. Bydd y defnyddiwr gwasanaeth yn parhau i fod yn rhwym i dalu unrhyw swm sydd yn ddyledus rhwng dyddiad yr asesiad ariannol gwreiddiol a dyddiad yr asesiad ariannol newydd.

12. **Asesu Defnyddwyr Gwasanaeth fel Person Sengl neu fel rhan o Gwpl (Gofal Dibreswyl)**

- 12.1 Hyd nes y gofynnir yn wahanol gan y Defnyddiwr Gwasanaeth, bydd Cyngor Gwynedd yn asesu gallu'r Defnyddiwr Gwasanaeth i dalu yn seiliedig ar ei fodd ei hun, ac yn anwybyddu unrhyw Incwm, cynilion neu gyfalaf a delir neu a dderbynnir yn enw'r partner yn unig.

Os yw'r Defnyddiwr Gwasanaeth yn gofyn, gall y partner gyflwyno ei holl fanylion ariannol yn ogystal â'r Defnyddiwr Gwasanaeth. Gellir wedyn cwblhau asesiad modd ar gyfer y ddau fel cwpl.

12.2 Asesiad Unigol

Mewn amgylchiadau pan fo'r Defnyddiwr Gwasanaeth yn gofyn am asesiad unigol, bydd yr asesiad yn ystyried yr hyn a ganlyn:

- 100% o'r holl incwm a dderbynnir yn enw'r Defnyddiwr Gwasanaeth yn unig
- 50% o Gyfalaf / Cynilion a ddelir ar y cyd
- 100% o'r cyfalaf a ddelir yn enw'r Defnyddiwr Gwasanaeth yn unig.

12.3 Asesiad Cwpl

Wrth gyfrifo asesiad cwpwl, bydd yr Incwm a Ddiystyrir yn cael ei gyfrifo drwy ddefnyddio'r hawl sylfaenol perthnasol i Fudd-daliadau i gyplau ac ychwanegu 45%. (Gweler Atodiad 3)

Nid yw'n bosibl darparu cyngor i Ddefnyddiwr Gwasanaeth cyn cynnal Prawf Modd. Er enghraifft, a fyddai'n debygol o fod yn well allan drwy gael ei asesu fel person unigol, neu fel cwpl. Fodd bynnag, pan fo canlyniad yr asesiad yn hysbys, dylid defnyddio'r asesiad sydd fwyaf ffafriol i'r Defnyddiwr Gwasanaeth.

12.4 Beth os yw'r ddau bartner yn Ddefnyddwyr Gwasanaeth

Pan fo'r ddau bartner yn Ddefnyddwyr Gwasanaeth, bydd ganddynt yr hawl i gael eu hasesu fel unigolion neu fel cwpl.

Os defnyddir asesiad cwpl, dylai'r ffi fod yn berthnasol i'r Defnyddiwr Gwasanaeth sy'n derbyn y lefel uchaf o ofal yn gyntaf.

Os nad yw'r lefel o Wasanaeth y mae'r defnyddiwr cyntaf yn ei dderbyn yn ddigonol mewn termau ariannol i gyrraedd yr Uchafswm Ffi Wythnosol am Wasanaeth i'r cwpl, yna dylid trosglwyddo gweddill y ffi i'r ail Ddefnyddiwr Gwasanaeth.

Enghraifft: Os yw'r Terfyn a bennir i'r cwpl gan yr Asesiad Modd yn £60 yr wythnos a bod y gwasanaeth taladwy y mae'r Defnyddiwr Gwasanaeth cyntaf yn ei dderbyn cyfwerth â ffi o £30, yna gellir codi hyd at £30 yr wythnos ar yr ail ddefnyddiwr gwasanaeth am y gofal y mae'n ei dderbyn.

Bydd y terfyn cyfalaf yn cael ei ddyblu wrth asesu cwpl. Os yw cynilion neu gyfalaf y mae'r cwpl yn berchen arnynt ar y cyd yn uwch na'r lefel hon, byddent yn gorfod talu'r gyfradd safonol lawn am y Gwasanaeth maent yn ei dderbyn hyd at Uchafswm Rhesymol y Ffi Wythnosol a osodir gan Lywodraeth Cymru.

Er dibenion asesu cwpl pan fo'r ddau yn derbyn gofal, bydd yr Uchafswm Ffi Wythnosol yn berthnasol i bob Defnyddiwr Gwasanaeth yn unigol.

13. **Treuliau a Chostau (Gofal Dibreswyl)**

- 13.1 Mewn rhai amgylchiadau bydd rhaid ystyried Treuliau a Chostau wrth gynnal asesiad prawf modd. Pan mae Defnyddiwr Gwasanaeth yn ysgwyddo'r costau hyn, bydd 'Lefel Isafswm Incwm' yn cael ei gynyddu gan swm wythnosol cyfatebol. Bydd hyn yn caniatáu i'r Defnyddiwr Gwasanaeth gadw arian digonol ar gyfer talu'r treuliau hyn cyn iddynt gychwyn talu am eu gofal.

Mae'r treuliau a chostau isod yn cael eu cymryd i ystyriaeth ar gyfer asesiad prawf modd Gwasanaethau Dibreswyl.

- Taliadau Morgais
- Taliadau Rhent (net Budd-dal Tai)
- Treth Cyngor (net gostyngiadau Treth Cyngor)
- Yswiriant – cartref yn benodol (adeiladau a chynnwys), ac yswiriant amddiffyn morgais.

Bydd yn ofynnol i'r defnyddiwr gwasanaeth gyflwyno tystiolaeth ddogfennol i brofi bod yr holl dreuliau a'r costau yn daladwy, ac yn ddyledus i'r dyfodol cyn y gellir eu cyfrif mewn asesiad prawf modd. Ni fydd yn bosib ôl ddyddio unrhyw newidiadau i asesiadau ariannol os na fydd yr wybodaeth angenrheidiol wedi ei gyflwyno ar gyfer yr asesiad ariannol cychwynnol.

- 13.2 Bydd unrhyw dreuliau neu gostau sydd yn cael ei ysgwyddo gan Ddefnyddiwr Gwasanaeth sydd yn byw ei hun yn cael ei ystyried yn llawn. Os yw'r Defnyddiwr Gwasanaeth yn byw gyda phartner neu oedolion eraill dros 18 oed ac sydd ddim mewn addysg llawn amser, bydd unrhyw gostau a threuliau yn cael eu haneru neu rannu'n gyfran gyfartal i adlewyrchu cyfraniad pob oedolyn preswyl tuag at gost y cartref.

(Gofal Preswyl a Nyrsio)

- 13.3 Yn arferol ni ddylid caniatáu cynnydd i lefel Isafswm Incwm defnyddiwr gwasanaeth sy'n derbyn gofal preswyl neu nyrsio parhaol er mwyn talu am dreuliau a chostau. Dylid trin unrhyw gais o'r math yma ar ei sail unigol. Mae Atodiad B o'r Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru yn rhestru rhai enghreifftiau o amgylchiadau lle all Awdurdodau Lleol gysidro cynyddu'r swm Isafswm Incwm. Mae copi o'r cod ymarfer ynghlwm i'r polisi hwn yn Atodiad 1.

14. Cytundebau Taliadau Gohiriedig (Gofal Preswyl/Nyrsio)

- 14.1 Yn dilyn y 12 wythnos gyntaf o ofal preswyl/nyrsio parhaol mae gwerth prif neu unig gartref y Defnyddiwr Gwasanaeth yn cael ei gynnwys fel cyfalaf yn eu hasesiad ariannol/ prawf modd. Fel arfer, bydd hyn yn golygu bod eu cyfalaf yn uwch na'r terfyn cyfalaf, ac o ganlyniad byddent yn cael eu hasesu i dalu'r gost yn llawn tuag at eu gofal. Os nad oes ganddynt unrhyw asedau neu fodd arall o dalu'r gost yn llawn ar y pwynt yma, byddent yn gymwys i ofyn i Gyngor Gwynedd am ohirio talu cyfran o'u ffioedd gofal gan ddefnyddio eu heiddo fel gwarant. Mae'r trefniant yma yn cael ei gyfeirio ato fel cytundeb taliadau gohiriedig. Mae gohirio taliadau yn gymorth i'r Defnyddiwr Gwasanaeth oedi'r angen i werthu eu cartref mewn cyfnod sydd yn anodd a heriol iddynt hwy a'u teuluoedd wrth iddynt bontio i ofal preswyl.
- 14.2 Fel rhan o'i bolisi bydd Cyngor Gwynedd yn mabwysiadu'r gofynion a'r canllawiau ynglŷn â thaliadau gohiriedig a amlinellir yn Atodiad 'D' o God Ymarfer Llywodraeth Cymru. (Atodiad 1 o'r polisi hwn).

- 14.3 Bydd Cyngor Gwynedd yn codi llog ar yr holl gytundebau taliadau gohiriedig ar y raddfa uchaf a ganiateir yn y rheoliadau. Mae hyn yn 0.15% uwchlaw'r 'gyfradd berthnasol'. Y gyfradd berthnasol yw 'cyfradd giliau'r farchnad' a gyhoeddir yn yr adroddiad mwyaf diweddar gan y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol. Bydd y gyfradd berthnasol yn cael ei diweddarau bob 6 mis ar y 1af o Ionawr a'r 1af o Orffennaf.
- 14.4 Mae'r llog yn daladwy o ddiwrnod cyntaf y cytundeb ar yr holl symiau sy'n ddyledus, gan gynnwys unrhyw log neu ffioedd sydd wedi cael codi mewn perthynas â'r cytundeb. Dim ond ar ôl i'r ddyled gael ei thalu yn ei chyfanrwydd y bydd llog yn peidio cronni ymhellach.
- 14.5 Bydd Cyngor Gwynedd yn codi ffioedd am weinyddu'r broses o drefnu cytundeb taliadau gohiriedig. Bydd hyn yn talu am gostau gweinyddol, cyfreithiol a phrisio mewn perthynas â threfnu'r cytundeb. Gall ffioedd pellach gael eu codi yn ystod oes y cytundeb os bydd angen ail brisio'r eiddo. Mae manylion y ffioedd sy'n cael eu codi wedi eu cynnwys yn Atodiad 2.

15 Taliadau Trydydd Parti - Costau Ychwanegol (Gofal Preswyl/Nyrsio yn unig)

- 15.1 Ni fydd Cyngor Gwynedd fel arfer yn contractio gyda'r cartrefi gofal nad ydynt yn derbyn ffi safonol Cyngor Gwynedd am y math o ofal a gomisiynwyd. Fodd bynnag, mewn amgylchiadau lle mae'r Defnyddiwr Gwasanaeth yn mynegi dymuniad i fyw mewn cartref gofal sy'n codi mwy na ffi safonol Cyngor Gwynedd, mae'n bosib gwneud trefniant os oes trydydd parti yn barod i dalu'r gost ychwanegol.
- Y Gost Ychwanegol yw'r gwahaniaeth rhwng y swm mae Cyngor Gwynedd yn ei dalu a chost y cartref gofal a ddewiswyd.
- 15.2 Mae Atodiad 'C' o ganllawiau Llywodraeth Cymru (Atodiad 1 o'r polisi yma) yn amlinellu'r gofynion a osodir ar yw Awdurdod wrth ddelio â chostau ychwanegol.
- 15.3 Bydd Cyngor Gwynedd yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw drydydd parti lunio contract ffurfiol gyda'r Cyngor cyn i unrhyw leoliad sydd angen cost ychwanegol gael ei gytuno. Bydd yn ofynnol i'r trydydd parti gyflwyno tystiolaeth eu bod yn gallu cynnal taliadau'r gost ychwanegol yn ystod cyfnod y lleoliad.
- 15.4 Bydd Cyngor Gwynedd yn talu'r gost lawn i'r cartref gofal. Bydd y trydydd parti yn gwneud ad-daliad i Gyngor Gwynedd ar dderbyn anfoneb gyfnodol gyfwerth a'r swm a gytunwyd.
- 15.5 Bydd Cyngor Gwynedd yn caniatáu i'r Defnyddiwr Gwasanaeth dalu'r costau ychwanegol eu hunain:
- pan eu bod yn destun diystyriaeth eiddo 12 wythnos,
 - pan fyddant yn ymrwmo i gontract taliadau gohiriedig.

- 15.6 Ni fydd gohirio taliadau o'r gost ychwanegol yn cael ei ganiatáu mewn amgylchiadau lle mae'r ecwiti sydd ar gael yn yr eiddo sydd yn cael ei ddefnyddio fel gwarant yn gyfyngedig. Bydd Cyngor Gwynedd yn asesu cynaliadwyedd pob cais unigol i ohirio cost ychwanegol. Os tybir nad oes digon o ecwiti yn yr eiddo er mwyn galluogi'r defnyddiwr gwasanaeth i dalu'r gost lawn drwy gydol eu lleoliad, bydd cais i ohirio'r gost ychwanegol yn cael ei wrthod.
- 15.7 Os yw'r trydydd parti yn peidio â thalu'r gost ychwanegol y maent wedi cytuno i'w dalu, byddant yn parhau i fod yn atebol am y gost hon. Gall Cyngor Gwynedd gymryd camau cyfreithiol i adennill y gost. Yn ogystal, efallai bydd rhaid i'r Cyngor wneud trefniadau eraill i gwrdd ag anghenion y Defnyddiwr Gwasanaeth mewn cartref gofal arall sydd ddim yn codi costau ychwanegol.

16. **Adennill Dyledion ac Amddifadedd Asedau**

Mae Atodiad 'F' o'r Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru (copi - Atodiad 1 o'r polisi hwn) yn nodi'r gofynion a osodir ar Awdurdodau Lleol wrth ddelio â dyled ac amddifadedd asedau. Bydd Cyngor Gwynedd yn ystyried peidio â thalu'r cyfraniad a aseswyd i dalu, neu amddifadedd o asedau er mwyn osgoi talu fel mater difrifol. Pan fydd yr holl opsiynau eraill a ddisgrifir yn y codau ymarfer wedi methu a sicrhau'r taliadau, bydd Cyngor Gwynedd yn gweithredu i adennill y ddyled drwy'r llysoedd sifil.

17. **Adolygiadau a Chwynion**

Gall unrhyw Ddefnyddiwr Gwasanaeth neu dderbynnydd Taliadau Uniongyrchol gyflwyno cais am adolygiad o'u tâl. Gall adolygiad o'r tâl gynnwys ystod eang o sefyllfaoedd sy'n amrywio o Ddefnyddiwr Gwasanaeth yn gofyn am adolygiad syml o gyfrifiad mathemategol eu hasesiad tâl neu anfoneb fisol, i Ddefnyddiwr Gwasanaeth yn gofyn am ystyriaeth o gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig ag anableddau gael ei gynnwys yn eu hasesiad tâl.

Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu manylion y broses y dylai Awdurdodau Lleol ei ddilyn wrth ymdrin ag adolygiadau o daliadau yn Atodiad E o'r Cod Ymarfer (Atodiad 1 o'r polisi yma). Bydd Cyngor Gwynedd yn dilyn yr holl ofynion fel y nodir yn y Cod Ymarfer.

Dylai pob cais am adolygiad o daliadau gael eu cyfeirio at yr Uned Incwm a Lles. Bydd yr Adain hon yn rheoli a chydlynu'r ymateb i bob adolygiad tâl ar ran y Gwasanaethau Oedolion. Bydd Defnyddiwr Gwasanaeth yn cael eu darparu gydag enw a rhif cyswllt y swyddog sydd yn delio gyda'u hadolygiad.

Gall yr Uned Incwm a Lles ddatrys nifer o adolygiadau yn gyflym e.e. camgymeriadau mathemategol mewn cyfrifiadau. Gall rhai adolygiadau gymryd mwy o amser os bydd angen gwybodaeth bellach gan ddarparwyr gwasanaethau neu gydlynwyr gofal ynglŷn â lefel y gwasanaethau sydd wedi eu comisiynu a'u darparu.

Bydd pob cais am adolygiad na ellir ei ddatrys er boddhad y defnyddiwr gwasanaeth, wrth gydymffurfio â'r polisi codi tâl, yn cael ei gyfeirio at Bennaeth yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant neu eu cynrychiolydd penodedig.

Os nad yw defnyddiwr gwasanaeth yn fodlon gyda'r ymateb a dderbyniwyd i'w cais am adolygiad mae ganddynt yr hawl i gyflwyno cwyn swyddogol i'r Adran a bydd y drefn gwynion swyddogol yn cael ei ddilyn ym mhob achos. Mae gwybodaeth ynghylch sut y gall defnyddiwr gwasanaeth wneud cwyn ffurfiol ar gael yn y daflen: Gwrando, Ymateb, Gwella: Sut i gyflwyno Cwynion, Sylwadau a Chanmoliaeth am Wasanaethau Gofal Cymdeithasol.

Ym mhob achos dylai'r defnyddiwr gwasanaeth nodi'n glir y sail y mae'n ceisio am adolygiad. Gall cais am adolygiad gael ei wneud ar lafar neu'n ysgrifenedig a'i gyflwyno ar unrhyw adeg yn dilyn derbyn datganiad o'r tâl.

Gall y Gwasanaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant wrthod cais am adolygiad os yw'n teimlo nad oes newid digonol wedi bod yn amgylchiadau'r defnyddiwr gwasanaeth yn dilyn cais blaenorol am adolygiad. Mewn amgylchiadau o'r fath, bydd datganiad yn cael ei anfon i'r defnyddiwr gwasanaeth yn nodi bod yr Adran ddim yn fodlon ystyried eu cais am adolygiad oherwydd nad yw wedi datgan unrhyw newidiadau ac amgylchiadau ychwanegol.

Gall y defnyddiwr gwasanaeth neu gynrychiolydd sydd yn gweithredu ar ran y defnyddiwr gwasanaeth gyflwyno cais am adolygiad.

Dylai penderfyniad ynglŷn â'r adolygiad gael ei ddarparu i'r defnyddiwr gwasanaeth o fewn 5 diwrnod gwaith o dderbyn y cais os yw'r Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant mewn sefyllfa i allu gwneud hynny. Os na fydd hyn yn bosib yna bydd yr Uned Incwm a Lles yn anfon datganiad allan o fewn 5 diwrnod yn nodi:

- a) Y dyddiad cafodd y cais ei dderbyn.
- b) Natur y cais.
- c) Hawliau'r defnyddiwr gwasanaeth i apwyntio cynrychiolydd.
- d) Sut mae'r gwasanaeth am gynnal yr adolygiad.
- e) Nad oes angen i'r defnyddiwr gwasanaeth dalu tâl yn ystod cyfnod yr adolygiad.
- f) Bydd y gwasanaeth yn disgwyl taliad o unrhyw dâl a gronnwyd yn ystod cyfnod yr adolygiad os daw'n daladwy o ganlyniad i'r adolygiad.
- g) Os yw'r defnyddiwr gwasanaeth yn derbyn Taliadau uniongyrchol, bydd y gwasanaeth yn gwneud taliadau gros yn ystod y cyfnod adolygiad.
- h) Pa wybodaeth ychwanegol mae'r adran angen ar gyfer gwneud penderfyniad, a'r amserlen ar gyfer cyflwyno'r wybodaeth hyn (15 diwrnod gwaith).
- i) Gall y Defnyddiwr Gwasanaeth wneud cais am ymweliad cartref er mwyn derbyn cymorth i ddarparu'r wybodaeth ychwanegol.
- j) Yr angen i gysylltu â'r Uned Incwm a Lles i drefnu ymweliad cartref.
- k) Enw a rhif cyswllt y swyddog o fewn yr Uned Incwm a Lles a fydd yn delio â'r adolygiad.
- l) Manylion cyswllt unrhyw sefydliad y gallai estyn cymorth i'r defnyddiwr gwasanaeth yn ystod y cyfnod adolygiad. Bydd yr wybodaeth yma ar gael yn y daflen Talu am Wasanaethau Gofal.

Bydd unrhyw gais gan y defnyddiwr gwasanaeth am estyniad amser ar gyfer darparu unrhyw wybodaeth ychwanegol yn cael ei ganiatáu os yn rhesymol. Bydd yr Adran yn cadarnhau'r estyniad i'r terfyn amser gwreiddiol yn ysgrifenedig.

Os yw cais am estyniad amser yn cael ei wrthod gan yr Adran, bydd hyn, ynghyd a rheswm dros y penderfyniad, yn cael ei gadarnhau'n ysgrifenedig.

Os na fydd yr Adran yn derbyn ymateb neu gais am estyniad amser i'w gais am ragor o wybodaeth erbyn y terfyn amser a osodwyd, bydd yr Uned Incwm a Lles yn ystyried bod y cais am adolygiad wedi ei dynnu'n ôl. Bydd llythyr yn cael ei anfon i'r defnyddiwr gwasanaeth yn cadarnhau hyn a bod y tâl a osodwyd yn awr yn daladwy, ynghyd a manylion y swm a gronnwyd yn ystod cyfnod yr adolygiad a'r dyddiad erbyn pryd mae'r Adran yn disgwyl y taliad.

Gall defnyddiwr gwasanaeth dynnu ei gais am adolygiad yn ôl ar unrhyw adeg yn ystod y cyfnod adolygiad. Gall wneud hyn ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Unwaith y bydd yr Adran wedi derbyn gwybodaeth a dogfennaeth ddigonol i gynnal yr adolygiad bydd yn cymryd 10 diwrnod gwaith i:

- a) Gwneud penderfyniad ar yr adolygiad a chymryd y camau sy'n angenrheidiol i'w weithredu.
- b) Anfon datganiad i'r defnyddiwr gwasanaeth ac unrhyw gynrychiolydd yn datgan y penderfyniad, y rhesymau dros y penderfyniad a'u hawl i gyflwyno cwyn ffurfiol o dan Weithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2005
- c) Os yw tâl y defnyddiwr gwasanaeth yn cael ei ddiwygio o ganlyniad i'r adolygiad, dylai dderbyn datganiad yn esbonio'r penderfyniad a'r canlyniadau.
- d) Datganiad o daliadau

Os nad yw'r Adran yn gallu ymateb i'r cais am adolygiad o fewn y terfyn amser (10 diwrnod gwaith), dylid anfon datganiad i'r defnyddiwr gwasanaeth yn nodi hyn, ynghyd a'r rhesymau a'r dyddiad erbyn pryd fydd y penderfyniad yn cael ei ddarparu.

Os nad yw'r Adran yn gallu darparu penderfyniad erbyn y terfyn amser, nid yw'n bosib codi tâl am wasanaeth a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod amser rhwng y terfyn amser a'r dyddiad mae'r penderfyniad yn cael ei ddarparu.

17.1 Taliadau, Ad-daliad neu Gyfraniad yn ystod ac ar ôl y Cyfnod Adolygu

Os yw defnyddiwr gwasanaeth yn cyflwyno cais am adolygiad, gallant ddewis i beidio talu'r tâl, ad-daliad neu gyfraniad yn ystod y cyfnod adolygiad neu'r rhan sydd yn destun yr adolygiad, ond bydd y swm sydd heb ei dalu yn cronni.

Os yw defnyddiwr gwasanaeth yn dewis peidio â thalu yn ystod y cyfnod adolygiad, dylent hysbysu'r Uned Incwm a Lles unai ar lafar neu'n ysgrifenedig o fewn 5 diwrnod gwaith.

Mewn perthynas â Thaliadau Uniongyrchol, os yw'r defnyddiwr gwasanaeth yn penderfynu peidio â thalu eu cyfraniad yn ystod y cyfnod adolygu cyfan, mae'n ofynnol i'r gwasanaeth dalu taliadau gros i'r defnyddiwr gwasanaeth yn ystod y cyfnod hwn.

Unwaith bydd y cyfnod adolygu wedi dod i ben, gall y Gwasanaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant adennill unrhyw swm dyledus sydd wedi ei gronni yn ystod cyfnod yr adolygiad. Gellir adennill swm y tâl, ad-daliad neu gyfraniad a gronnwyd, yn dilyn yr hyn mae'r Gwasanaeth wedi penderfynu sydd yn gywir yn dilyn yr adolygiad.

Os yw'r Gwasanaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant yn penderfynu bod y tâl neu'r cyfraniad sy'n daladwy gan y defnyddiwr gwasanaeth yn **is** na'r hyn a osodwyd yn flaenorol, mae'n ofynnol i'r gwasanaeth dalu'r gwahaniaeth rhwng y swm sydd yn daladwy â'r swm, os o gwbl, sydd eisoes wedi ei dalu gan y defnyddiwr gwasanaeth o fewn 10 diwrnod o wneud y penderfyniad.

Os yw'r Gwasanaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant yn penderfynu bod y tâl neu'r cyfraniad sy'n daladwy gan y defnyddiwr gwasanaeth yn **uwch** na'r hyn a osodwyd yn flaenorol, gall y gwasanaeth adennill y gwahaniaeth rhwng swm y tâl neu gyfraniad y dylai fod yn daladwy â'r swm, os o gwbl, sydd eisoes wedi ei dalu gan y defnyddiwr gwasanaeth.

Mae'n ofynnol bod y gwasanaeth yn rhoi sylw i amgylchiadau ariannol personol y defnyddiwr gwasanaeth os am geisio adennill swm dyledus. Dylent fod yn fodlon na fydd adferiad o'r swm yn achosi caledi ariannol i'r defnyddiwr gwasanaeth. Os yw'r gwasanaeth yn teimlo byddai adennill y gost yn achosi caledi ariannol yna dylid cynnig yr opsiwn o dalu'r swm yn ôl mewn rhandaliadau.

18. **Y Gronfa Byw'n Annibynnol**

Mae Cyngor Gwynedd wedi penderfynu gosod y swm o £9 yr wythnos fel yr Uchafswm Tâl Rhesymol Wythnosol i ddefnyddwyr gwasanaeth sydd yn derbyn cefnogaeth gan y GBA. Mae'r lefel yma yn fwy hael na'r gofynion sy'n cael eu gosod gan Lywodraeth Cymru. Mae'r rheswm tu ôl i hyn yn hanesyddol ac yn adlewyrchu'r ffaith bod y Gronfa erbyn hyn wedi ei rewi ac o ganlyniad ni ellir gwneud newidiadau i gyfraniadau'r cleientiaid presennol.

Dylai'r broses os asesu prawf modd i ddefnyddwyr gwasanaeth sydd yn derbyn cefnogaeth gan y GBA fod yn union yr un fath a'r broses ar gyfer yr holl ddefnyddwyr eraill.

Atodiad 1- Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru

2017.04.10 - Cod
Ymarfer Codi Ffioedd
